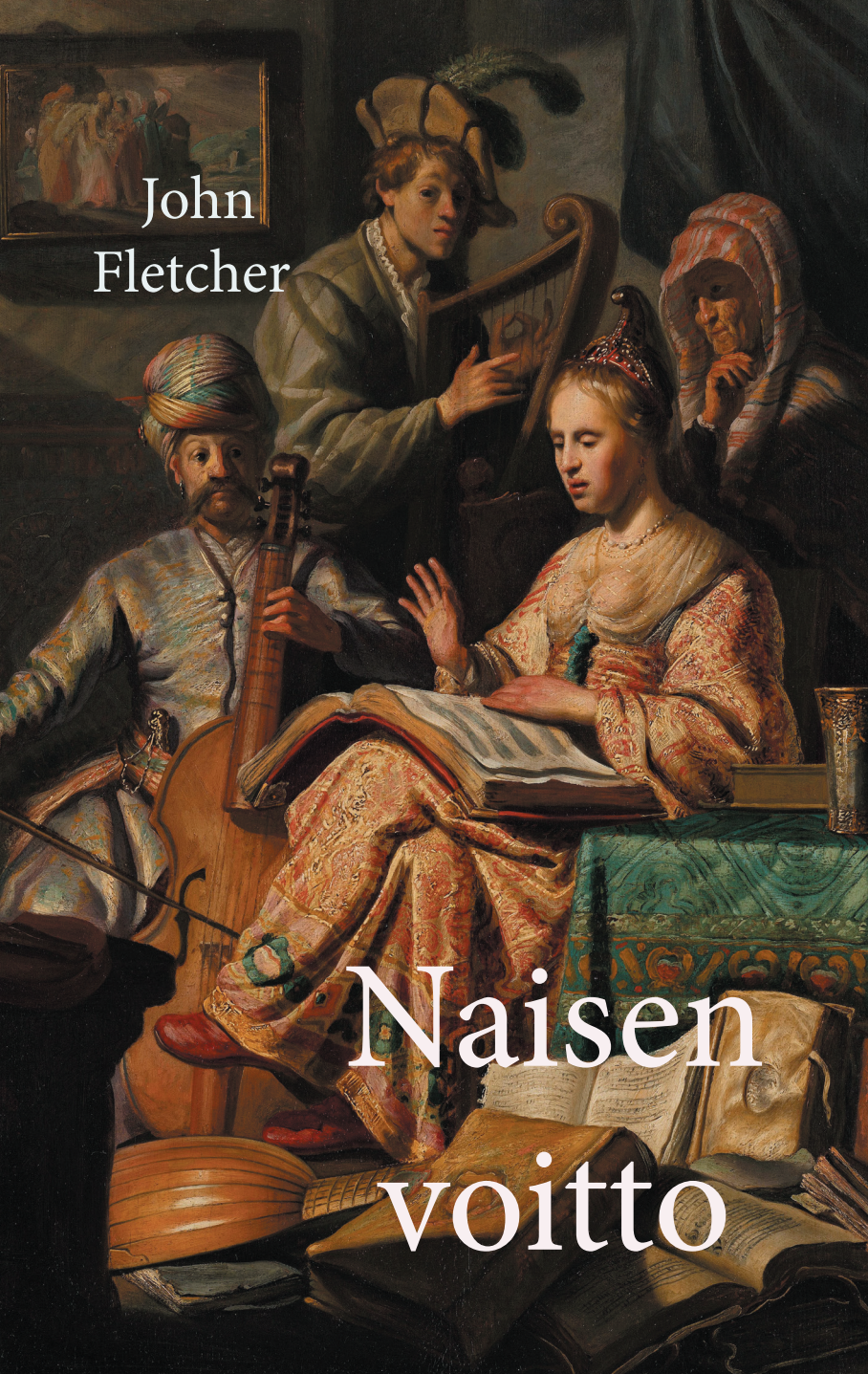

John
Fletcher

Naisen voitto

Naisen voitto

John Fletcher

Naisen voitto

eli
Kesyttäjän kesytys

Suomennos ja jälkisanat
Lauri Sipari

FAROS

Turku 2020

Alkuteos: *Tamer Tamed, or The Woman's Prize*, 1609

Suomennoksen esitysoikeuksia valvoo
Näytelmäkulma – Nordic Drama Corner Oy
Punavuorenkatu 2 Aa 38, 00120 Helsinki
office@dramacorner.fi

© Lauri Sipari & Faros-kustannus Oy

ISBN 978-952-5710-92-2

Faros-kustannus Oy
www.faroskustannus.fi

Sisällys

<i>Naisen voitto eli Kesyttäjän kesyty</i>	6
Henkilöt	6
Ensimmäinen näytös	7
Toinen näytös	58
Kolmas näytös	92
Neljäs näytös	132
Viides näytös	168
Lauri Sipari: <i>Fletcher ja Naisen voitto</i>	199

Henkilöt

Maria

Petruchio, Marian aviomies

Livia, Marian pikkusisko

Bianca, Marian ja Livian serkku

Petronius, Marian ja Livian isä

Moroso, rikas äijä, kosii Liviaa

Roland, nuorukainen, rakastaa Liviaa

Sofokles,

Tranio, Petruchion ystäviä

Jaques,

Pedro, Petruchion palvelijoita

Kaupunkilaisrouva (humalassa)

Maalaisrouva (humalassa)

Kolme maalaistyttöä

Palvelijoita, portinvartijoita ym.

1.1

*(Moroso, Sofokles ja Tranio tulevat häistä
rosmariinikimppujen kera)*

MOROSO

Herra antakoon heille iloa!

TRANIO

Aamen.

SOFOKLES

Aamen minultakin.

No, nytpä alkaa tämän sopan syönti.

Tyttöparka, mitä saatkaan kestää,
ennen kuin koet onnen hetken seuraavaksi!

TRANIO

Liian totta! Mielestäni isä toimi törkeästi,
tosi törkeästi, eikä isän lailla lainkaan
kun naitti tyttärensä tälle tursaalle. Toden totta,
minä säälin neitoparkaa.

MOROSO

Minusta sulhanen ei ole
ollenkaan niin kamala kuin luullaan.

SOFOKLES

(Traniolle)

Tuo vanha kelmi pyrkii isän suosioon,
kun kosii hänen toista tytärtään.

TRANIO

Mutta saako tytön?

SOFOKLES

Saa, siinä missä minä Rooman.

Vaikka isä kyllä suosii häntä.

MOROSO

Vakuutan, minun nähdäkseni

Petruchio on hyvä mies.

SOFOKLES

Varakas, kyllä – mutta onko hyvä
hyvän naisen mieheksi, epäilenpä.

TRANIO

Ei voi olla häntä huonompaa!

MOROSO

Mutta eikö ensimmäinen vaimo,
sen jättimäinen itsepäisyys,
sen ikuinen marmatus ja huuto –
se nainen oli kapinoitsija, en muuta sano! –
eikö juuri tämä muuttanutkin miehen,
niin että lopulta hän maksoi potut pottuina?
Ja nytkö myrsky, joka tyyntyi kauan sitten,
puhaltaisi lakoon tämän kiltin tytön?

SOFOKLES

Sitä pelkään.

TRANIO

Niin minäkin, ja jos Luoja
olisi luonut minut naiseksi
ja olisi oltava sen miehen vaimo –

MOROSO

Niin mitä tekisitte, herra?

TRANIO

Sähisisin niin kuin villikissa
ja sylkisin tulta! Potkisin ja rimpuilisin,
tekisin kaikki temput, joita
humalainen huora kavahtaisi!
Ei ole muuta turvaa, ei muuta ohjenuoraa
hänen vaimolleen kuin se!

SOFOKLES

Taidan olla samaa mieltä.

TRANIO

Sillä silkka ensimmäisen vaimon muisto –
tiedän itse tämän totuudeksi –
saa hänet hätkähtämään unestaan
ja hän huutaa vitsaa, korentoa,
asetta mitä vain, piilottaa housunsa,
pelosta että vaimon haamu ilmestyy
ja pukee ne päälleen. Sen liiton jälkeen
hän on yhtä vähän tyyni Petruchio
kuin minä olen maantierosvo.

SOFOKLES

Petruchio on kunnon kaveri,
ja totisesti, pidän hänestä – silti,

liitto tämän herkän sielun kanssa –

TRANIO

Pelkkä tytön ääni,

jos hän kuiskii rukouksiaan kovempaa

kuin salaliittolaiset juoniaan,

saa miehen raivoon. Kellon tikitys

on hänelle kuin vesirattaan rouske.

Tyttö ei saa tehdä mitään, ei syödä,

nukkua, kysyä ”Kuinka voitte?”, pukeutua,

käydä pissallakaan ilman miehen lupaa.

SOFOKLES

Mitä vetoa,

hän hautaa tytön kolmen viikon kuluessa.

TRANIO

Minä tulen puolellesse.

MOROSO

Hän rakastaa morsiantaan valtavasti –

kolme viikkoa ei riitä kuherrukseen.

(Jaques tulee viinikannun kanssa)

Kas, Jaques! Kiirettä pitää, arvaan?

JAQUES

Kyllä, ukko tarvii vähän nostetta.

SOFOKLES

Isäntäsi? Nytkö jo?

JAQUES

Tähän muskatelliin.

TRANIO

Oikein.

MOROSO

Noin pitää isännästäan huolehtia.

– Vauhtia, Jaques.

SOFOKLES

Me tulemme aivan kohta.

JAQUES

Arvon herrat, munalla höystettynä
on viinimme oleva täyteläistä, sakeaa
ja suloista kuin kevätpäivä. Oi ukkoseni,
koskas teidät nähdään rengastettuna? Toivon,
että silloin seisoo muutakin kuin järki.

MOROSO

No, no, herraseni.

JAQUES

Totta puhuen, jos osaan yhtään arvioida,
tuo kihlattunne joutuu – laiha lohtu –
vinguttamaan itse viuluaan
vailla rokaa, nuotin vierestä.

MOROSO

Ollaanpas nyt nokkelia.

JAQUES

Oltaisiinpa viisaitakin. Siunausta, herrat.

(Menee)

TRANIO

Tyyppi sanoi teille totuuden.

SOFOKLES

Mutta koska on se päivä? Kiirehtikää,
tai naimakauppa lipsuu sivu suun.

MOROSO

Ei huolta, uskokaa.

Kun isälle sopii, minä olen valmis
ja kaikki ystäväni saavat kutsun.

TRANIO

Miksei nyt?

Yksi tie, kaksi asiaa.

MOROSO

Siihen on syynsä.

SOFOKLES

Syy nimeltä Roland.

MOROSO

Eikö mennä? Ne luulee että ollaan eksytty.

Tulkaa, herrat.

(Moroso menee)

TRANIO

Saitpa tyrmättyä tyypin.

SOFOKLES

Kunpa hän ei koskaan tyttöä.

TRANIO

Toivotaan.

(Menevät)

1.2

(Roland ja Livia tulevat)

ROLAND

Ei Livia – sinä tulet tänä yönä –
jos tunteesi ovat muutakin kuin sanoja –

LIVIA

Rakastan sinua, ja tiedät miten paljon.
Roland – eihän kukaan kuule meitä? –
sinä olet tunteitteni valtias. Mitä muuta
olen koskaan –

ROLAND

Tee siis kuten sanoin.

LIVIA

Se olisi lapsellista, täysin vastuutonta
eikä toisi toivottua tulosta.

Miksi pettää kallis rakkautemme
ryntäämällä ohi onnemme?

ROLAND

Joten epäröit.

LIVIA

Tiedät, että en.

ROLAND

Mitä muuta toivoa on jäljellä
kuin pako?

LIVIA

Juuri nyt ei mitään,
ja myönnän, että nyt se onnistuisi,
kun muiden huomio on häissä.

Silti, isäni on meitä vastaan.

Mitä muuta paitsi raunioita
voisi moinen oikopolku tuottaa?

Jos hupsu pelkosi ei estäisi
näkemästä minun silmilläni,
näyttäisin, miten olomme täällä
vie meidät maaliin, hitaammin kyllä,
mutta paljon varmemmin.

ROLAND

Ja sitten Moroso saa sinut.

LIVIA

Ei puhettakaan.

Ole varma: mielummin varastan,
huoraan, myyn väärää lemменjuomaa
(anteeksiantamaton synti), kuivaa tupakkaa,
raippoja, pässinkiveksiä hammassärkyyn,
kuin menen kapiselle kettu Morosolle.

ROLAND

Mutta hänen rahansa!

Ehkä vauraus voittaa sinut –

LIVIA

Sinä päivänä kun sika

on juutalaisten ylipappi! Hänen rahansa?

Oi Roland, miten vähän minuun uskot?

Voiko raha suudella?

ROLAND

Voi.

LIVIA

Pakaraa, kukkarosta alushameen läpi.

Kun itken, voiko raha halata ja lohduttaa?

Voi luoja, miten naurettava pelko!

Voiko raha rakastella niin kuin sinä?

Miten hölmöjä te miehet olette!

Hänen homeiset rahansa? Kultakolikoita,
joista kullaksi ei ole kellekään?

Ei Roland, kukaan mies ei ota minua.

Kauneuteni syntyi vapaana,

ja vapaasti sen annan sille,

joka rakastaa minua, ei osta.

Epäiletkö yhä?

ROLAND

En osaa sanoa.

LIVIA

Suksi suolle!

Mikä vikisijä sinusta on tullut?

Ihan totta, en aio pettää minua.

ROLAND

Mieluumminkin –

LIVIA

Usko minua. Jos en pysty hoitamaan
tätä molempien parhaaksi –

ROLAND

Mutta –

LIVIA

Mutta mitä?

ROLAND

Sanoisin jos tietäisin –

LIVIA

Olet sanonut jo kaiken, paitsi tämän:
Tahdot saada minut, ja tahdot maata minut.
Onko näin?

ROLAND

On.

LIVIA

Ja saat. Riittääkö? Mene.

ROLAND

Että inhottaakin mennä.

(Maria ja Bianca tulevat)

LIVIA

Omantunnon kautta,
olet sinä tyyppi. Sisareni tulee.
Siis mene, mene heti. Yksi suukko,

John Fletcher (1579–1625) oli aikansa tunnetuimpia näytelmäkirjailijoita. Hän kirjoitti kymmeniä näytelmiä sekä yksin että yhteistyössä, niistä kolme William Shakespearen kanssa, ja oli pitkään jopa tätä suositumpi kirjailija.

Fletcherin tuotannon helmiin lukeutuu komedia *Naisen voitto, eli Kesyttäjän kesyty*s (1609), joka on itsenäinen jatko-osa ja vastine Shakespearen näytelmälle *Kuinka äkäpussi kesitytään*. Fletcherin sukupuolirooleilla leikittelevässä komediasa kuuluisa vaimonkesyttävä joutuu itse kesytyksen kohteeksi.

Tekstin on suomentanut Lauri Sipari, näytelmäkirjailija, dramaturgi ja suomentaja, jonka lukuisten Shakespeare-suomennosten joukkoon kuuluvat niin *Äkäpussi* kuin säilyneet Shakespeare/Fletcher-näytelmät *Henrik VIII* ja *Kaksi jalosukuista*.

Etukanen maalaus: Rembrandt van Rijn, *Musiikkiseurue* (1626), Rijksmuseum Amsterdam.

Takakannen maalaus: John Fletcherin muotokuva, n. 1620, National Portrait Gallery, Lontoo.

ISBN 978-952-5710-92-2

FAROS

www.faroskustannus.fi